

نمایشگاه کتاب تبریز در انتظار حیاتی دوباره

بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی تبریز این روزها در حالی به کار خود پایان می‌دهد که به اذعان صاحبانظران، در این دوره نیز نتوانسته آنچنان که باید مخاطبان خود را جذب کند و حتی باد پاییزی تبریز هم صفحه‌ای از کتاب‌ها را ورق نمی‌زند.

بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی تبریز این روزها در حالی به کار خود پایان می‌دهد که به اذعان صاحبانظران، در این دوره نیز نتوانسته آنچنان که باید مخاطبان خود را جذب کند و حتی باد پاییزی تبریز هم صفحه‌ای از کتاب‌ها را ورق نمی‌زند.

به گزارش **خبرگزاری فارس** از تبریز، نمایشگاه بین‌المللی کتاب تبریز را از لحاظ وسعت دومین نمایشگاه کتاب کشور بعد از پایتخت می‌دانند که امسال با حضور 800 ناشر و نمایندگی انتشارات داخلی و 102 هزار عنوان کتاب همچنین 16 ناشر خارجی با 45 هزار عنوان کتاب یازدهمین دوره برگزاری خود را تجربه می‌کند.

نمایشگاه‌های کتاب شهرستانی به دلیل حضور ناشران پایتخت‌نشین و آشنا شدن مخاطبان شهرستانی با تازه‌های نشر همواره از جایگاه و اهمیتی خاص بین دوستداران کتاب در شهرستان برخوردار بوده و همین سبب شده انتظار داشته باشیم آغاز فصل خزان و مهرماه بار دیگر تب کتاب و کتابخوانی را میهمان تبریز کند.

در این بین با رشد جمعیت و بالا رفتن سطح ذائقه و آمار کتابخوانان در تبریز، لزوم توجه به کیفیت و مباحث کتاب‌های رونمایی شده در این نمایشگاه آنچنان مهم جلوه می‌کند که مسئولان فرهنگی را مجاب به دقت نظری بیشتر در این راستا کرده، امری که زیاد هم حد، گفته نم‌شده!

جای خالی ناشران برجسته در نمایشگاه کتاب تبریز

کافی است کمی اهل مطالعه باشید تا در پی یافتن ناشران شناخته شده در این نمایشگاه جستجویتان ثمربخش نباشد، چراکه تعداد ناشران برجسته حاضر در این دوره از نمایشگاه به عبارتی انگشت شمار است ولی دلیل اینکه چرا ناشران معتبری همچون نشر قطره، نیلوفر و... میزبانی شهرستانی همچون تبریز را قبول نمی‌کنند با کمی پرس و جو مشخص می‌شود.

رضا مرادی مدیر انتشارات امیرکبیر که امسال با 600 عنوان کتاب در نمایشگاه کتاب تبریز حضور دارد در این باره می‌گوید: علت اصلی این امر به اداره ارشاد تبریز مربوط می‌شود که چرا نتوانسته این ناشران را برای حضور در نمایشگاه جذب کند.

وی می‌افزاید: در سال‌های گذشته ارشاد هزینه‌هایی را بر عهده می‌گرفت که دیگر این حمایت‌ها قطع شده و ناشران برای حضور در نمایشگاه‌ها توجیه اقتصادی ندارند.

مرادی ادامه می‌دهد: علت عدم تمایل ناشران معتبر و معروف بحث تخفیف 20 درصدی موجود در این نمایشگاه است که به لحاظ بار مالی به هیچ عنوان برای آنها صرف نمی‌کند و ناشر ترجیح می‌دهد به راحتی و به قیمت اصلی کتاب خود را به مخاطب پایتخت‌نشین بفروشد.

وی می‌افزاید: عده کثیری از ناشران با در نظر گرفتن هزینه‌هایی که باید متحمل شوند از حضور در نمایشگاه‌ها صرف‌نظر می‌کنند چرا که می‌توانند با سودی بالاتر از 22 درصد همین کتاب‌ها را در فروشگاه‌ها عرضه کنند.

مدیر انتشارات امیرکبیر در ادامه ضعف مدیریتی را نیز در این امر دخیل دانسته و معتقد است: برپایی نمایشگاهی پرپارا، مدیریتی آگاه به مسائل نشر و دلسوز را می‌طلبد، اگر تبریز تنها هزینه‌های آن 100 ناشر ممتاز را تامین می‌کند و بار تخفیف 20 درصدی آنها را خود متحمل شود، در ازای آن می‌تواند نمایشگاهی واقعی دایر کند که بتوان گفت نه تنها از لحاظ وسعت بلکه از نظر محتوایی نیز جانگاہ، بعد از نمایشگاه کتاب تهران، دارد.

مدیران تبریزی رسم میهمان‌نوازی را به جا نمی‌آورند

در سال‌های گذشته موضوع اسکان یکی از دغدغه‌های ناشران برای حضور در نمایشگاه‌های شهرستانی بوده است، موضوعی که تامین آن بر عهده ناشر است و اداره ارشاد وظیفه‌ای از این حیث بر عهده نمی‌گیرد.

ابراهیم خوب‌بین‌زاده، نماینده نشر «ماهی» در یازدهمین نمایشگاه کتاب تبریز در این باره می‌گوید: کمبود بودجه اصلی‌ترین دلیل مدیران شهرستانی برای حل این معضل است چراکه استانداری و ارشاد از زیر بار هزینه‌های جانبی برپایی نمایشگاه‌ها شانه خالی می‌کنند.

وی ادامه می‌دهد: در مراسم افتتاحیه نمایشگاه مدیران ارشد استانی در سخنرانی خود از آمار و ارقام زیبایی صحبت می‌کردند که انگار قصدی جز پر رنگ کردن اقدامات صورت گرفته نداشتند چراکه با حذف وعده نهار غرفه‌داران در نمایشگاه امسال باید گفت، هر سال دریغ از پارسال.

نماینده نشر «ماهی» همچنین از ددرسره‌های یافتن محل اسکان نیز سخن گفته و اظهار می‌کند: هیچ یک از هتل‌ها و مسافرخانه‌ها جای خالی برای اسکان نداشتند و به گفته صاحبان آنها توسط مسافران باکویی که به تبریز رفت و آمد می‌کنند اشغال شده بودند، در نهایت اداره ارشاد با دیدن بلاتکلیفی غرفه‌داران، خوابگاه تربیت معلم تبریز را مهیا کرد که متأسفانه آنجا هم از لحاظ امکانات بسیار در شرایط بدی بسر می‌برد.

خوب‌بین‌زاده می‌گوید: از روزی که تبریز مرکز دارو و درمان برای کشورهای مجاور شده، مشکلات ناشران نیز برای پیدا کردن محل اقامت چند برابر شده است چراکه اکثر مکان‌ها و اقامتگاه‌ها با مردم کشورهای دیگر اشغال شده و ناشران با کمبود جا و مکان مواجه شده‌اند.

مدیر انتشارات امیرکبیر نیز چنین امکاناتی را برانزده تبریز ندانسته و می‌گوید: ما مردم را دوست داریم و به عشق همین مردم چنین شرایطی را تحمل می‌کنیم و با محدودیت‌ها کنار می‌آئیم، با اینکه مسئولان عدم بودجه کافی را دلیل این نوع میزبانی و برگزاری بیان می‌کنند ولی حیف است در آذربایجان شرقی که از دیرباز جزو استان‌های شهره ایران در امور فرهنگی بوده است، نمایشگاهی این چنین و با این امکانات برگزار شود.

باز هم قورباغه‌تان را قورت دهید و خوشبخت شوید!

با وجود یازدهمین سال آغاز به کار نمایشگاه کتاب تبریز، حتی با نگاهی سطحی و ظاهری نیز می‌توان به برابری آن با سال‌های گذشته پی برد، برابری که برخی صاحب‌نظران معتقدند حتی منجر به نوعی روند رو به افول در برگزاری این نمایشگاه شده است. در این بین کتاب‌های زرد و عوام‌پسندتر همه ساله پای ثابت نمایشگاه کتاب تبریز است! بالای بیشتر غرفه‌ها را که نگاه کنید کاغذهای زیادی زده شده که از تعبیر خواب، طالع‌بینی هندی و چینی، رمان‌های جگرسوز، صد راه خوشبختی، آموزش باغبانی، رموز موفقیت و این قبیل کتاب‌ها حکایت می‌کند! کتاب‌هایی که انگار هر سال بسیج شده‌اند تا آهسته و پیوسته ذائقه مخاطب را تغییر دهند. علیرضا توسلی، مسئول غرفه نشر «ثالث« دلیل فراوانی این چنین غرفه‌ها و کتاب‌هایی را عدم حضور انتشارات معتبر و بزرگ کشور دانسته و معتقد است به هر حال غرفه‌های نمایشگاه باید یک جوری پر دیده شود! نشر «ثالث« که پس از وقفه‌ای دو ساله با 700 عنوان کتاب در نمایشگاه کتاب تبریز حضور یافته از معدود غرفه‌های خوب نمایشگاه امسال است که در بین سایر غرفه‌های تکراری به سختی دیده می‌شود. توسلی با بیان اینکه نمایشگاه کتاب بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی هر استانی خوانده می‌شود، می‌گوید: متأسفانه نمایشگاه تبریز تنها از لحاظ وسعت و ویژگی برتری دارد در حالیکه استانی مثل اصفهان که هم سطح با آذربایجان شرقی است، با وجود تنها سه سالن توانسته ناشران برتری را جذب کرده و یک نمایشگاه کتاب واقعی برپا کند.

با این حال انگار کلید دولت تدبیر قفل کوچکی از کتاب‌های خاک خورده در انبار غیرمجازها را هم گشوده است. نماینده نشر «ماه« در این باره می‌گوید: کتاب‌هایی که در سال‌های گذشته شامل اصلاحیه‌های عجیب و غریب می‌شدند امسال با روی کار آمدن وزیر ارشاد جدید، مجوزدار شدند و روی غرفه‌های نمایشگاهی آمدند. به گفته وی، اداره ارشاد باید از طریق کتابخانه‌ها و فروشگاه‌های کتاب به هر طریقی که شده سطح سلیقه شهروندان را سنجیده و نیازسنجی کند، سپس بر آن اساس به طور مستقیم از ناشران فوق برای حضور در نمایشگاه تبریز دعوت کند تا شاید با این شیوه بتوان مخاطبان، ا، ممان، نمایشگاه کرد.

پرتگاهی به نام نمایشگاه مطبوعات استانی!

با اصرار مسئولان برای برپایی همزمان نمایشگاه مطبوعات در کنار نمایشگاه کتاب، هشتمین نمایشگاه مطبوعات تبریز نیز به صورت بخشی جنبی و ناچیز این روزها در دورترین نقطه نمایشگاه بین‌المللی تبریز گشایش یافته است! پس از اعتراض‌های فراوان از سوی فعالان رسانه‌ای استان به دلیل محل برگزاری نمایشگاه مطبوعات، سال گذشته این فریادها نتیجه داد و اهالی مطبوعات به عنوان حقیقتی زنده با ارزش خوانده شده و در مکان مناسبی اسکان داده شدند ولی انگار این دیده شدن اشتباه کوچکی بود که با اصلاحیه امسال مطبوعات استانی باز هم به همان پرتگاه همیشگی تبعید شدند. فرهاد باغشمال، مدیرمسئول هفته نامه «آذرپیام« که امسال ترجیح به عدم حضور در نمایشگاه مطبوعات داده است، می‌گوید: دلیل اینکه مطبوعات استانی در نمایشگاه سالانه شرکت می‌کنند را متوجه نمی‌شوم، نمایشگاه یعنی محل دیده شدن ولی در اینجا ما واقعاً چه چیزی را می‌خواهیم به نمایش بگذاریم؟

وی می‌افزاید: حال که به دلیل وضعیت موجود مردم رغبتی برای آمدن به نمایشگاه مطبوعات نشان نمی‌دهند، مسئولان باید بیایند تا از نزدیک شاهد این وضعیت باشند.

باغشمال ادامه می‌دهد: حضور در نمایشگاه مطبوعات یعنی ما شرایط فعلی را قبول داریم، در واقع تکلیف ما با خودمان مشخص نیست، آیا واقعاً شرایط فعلی مطبوعات استان را نمی‌بینیم؟ آیا از روندی که سیاستگذار کلان فرهنگی استان برای مطبوعات در پیش گرفته، راضی هستیم؟ باید قبول کنیم اگر مطبوعات محلی از سوی مسئولان ما رصد می‌شود تنها برای این است که از محتوای آن موردی پیدا شده و تذکری داده شود.

شاید به همین دلایل بوده که اکثر فعالان رسانه‌ای استان امسال این نمایشگاه را تحریم کرده و ترجیح به تبعید خودخواسته دادند تا بخش مطبوعات امسال فضایی سوت و کور را تجربه کند!

.....
گزارش از: سحر فکردار